

«Αθανάσιος εύχος ορθοδοξίας έφυ»: Ο στύλος της Ορθοδοξίας (Γεώργιος Ν. Μανώλης, Αρχισυντάκτης Ενότητας Θρησκείας - Πεκπουσία)

/ [Πεκπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η Εκκλησία στη μακράιωνη ιστορία της πολλές φορές κινδύνευσε από την απειλή των αιρέσεων. Η Εκκλησία, όχι βέβαια ως Σώμα Χριστού, αφού πύλαι άδου ου κατισχύσουσιν αυτής, αλλά τα επιμέρους μέλη της, που κατά καιρούς γίνονται θύματα λύκων, που εμφανίζονται με ένδυμα προβάτων. Και σήμερα η απειλή αυτή είναι υπαρκτή, αφού και σήμερα δρουν εκατοντάδες αιρέσεις επικίνδυνες για τον άνθρωπο.

Η παρουσία των αιρέσεων αποτελεί ένα φαινόμενο το οποίο είναι παρόν από την πρώτη παρουσία της Εκκλησίας στην πορεία της για τον ευαγγελισμό του κόσμου. Από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια εμφανίστηκαν στους κόλπους της Εκκλησίας διάφορες αιρετικές αντιλήψεις, αποτέλεσμα της αδυναμίας μερίδας των ορισμένων χριστιανών να κατανοήσουν την νόημα του Ευαγγελίου, οι οποίες όμως

αντιμετωπίσθηκαν και καταπολεμήθηκαν από τους Αποστόλους. Η αίρεση υπήρξε ένα φαινόμενο που ήδη από απόστολο Παύλο θεωρείται ως μία έκφραση του μυστηρίου της ανομίας. Από τον 4ο όμως αιώνα εμφανίσθηκαν μεγάλες κακοδοξίες που συντάραξαν την Εκκλησία.

Τον ορισμό του όρου αίρεσις μας τον δίνει ο Μέγας Βασίλειος, ο οποίος αναφέρει, Αιρέσεις μεν, τους παντελώς απερρηγμένους, και κατ' αυτήν την πίστιν απηλλοτριωμένους. Επομένως αίρεση είναι η απόκλιση από του δόγματος, η διαφορετική πίστη από την πίστη της Εκκλησίας. Οι αιρέσεις αμφισβητούν την αυθεντικότητα της χριστιανικής πίστες και εισάγουν στην παράδοση και τη δογματική διδασκαλία της Εκκλησίας λανθασμένες αντιλήψεις κακοδοξίες.

Η απόσχιση και αποκοπή από το ευχαριστιακό σώμα της Εκκλησίας, η άρνηση της παράδοσης της και η δημιουργία ομάδας άσχετης με αυτήν, με την καθοδήγηση ενός ή περισσοτέρων, δημιουργεί αίρεση. Την ίδια όμως στιγμή το σώμα της Εκκλησίας ενεργοποιείται για τη φανέρωση της κακοδοξίας και την αποκατάσταση της αληθείας, αποτέλεσμα αυτής της ενεργοποίησης του σώματος της Εκκλησίας είναι η περιφρούρηση της ορθής πίστεως, της Ορθοδοξίας.

Η Εκκλησία πρέπει να είναι ανά πάσα στιγμή έτοιμη να υπερασπιστεί την πίστη της, να διαφυλάξει την αλήθεια από τη νόθευση της. Το έργο αυτό υπηρέτησαν οι Πατέρες της Εκκλησίας, εκείνοι, οι οποίοι τιμήθηκαν με το ξεχωριστό χάρισμα να αποτυπώνουν γλωσσικά την αλήθεια —χωρίς ασφαλώς αυτή να εξαντλείται στη διατύπωση της, καθώς για να τη διατυπώσουν σημαίνει ότι ήδη τη ζούσαν— και να τη διακρίνουν από κάθε παραχάραξη της.

Ένας εκ των πατέρων της Εκκλησίας υπήρξε και ο

Μέγας Αθανάσιος. Γεννημένος στην Αλεξάνδρεια, ο οποίος αφού σπούδασε στις σχολές της, στη συνέχεια μαθήτευσε στο πανεπιστήμιο της ερήμου, κοντά στον Μέγα Αντώνιο. Εκεί ο Αθανάσιος έζησε εμπειρικά την πάλη με τις δαιμονικές δυνάμεις, τον αγώνα ενάντια στη φιλαυτία, την πρόσωπο προς πρόσωπο συνάντηση με τον Θεό, τη μεταμόρφωση που επιφέρει η θεία ευλογία.

Νεαρός διάκονος συμμετείχε στην Α' Οικουμενική Σύνοδο που έγινε στη Νίκαια το 325 μ.Χ. Εκεί ο Αθανάσιος υπερασπίστηκε τη θεότητα του Χριστού και τη σημασία της για τη σωτηρία του ανθρώπου. Η νίκη της Ορθοδοξίας απέναντι στις κακοδοξίες του Αρείου επήλθε με τη μεγάλη συμβολή του Αθανάσιου. Σύντομα η Εκκλησία τον ανέδειξε πατριάρχη Αλεξανδρείας. Από τη θέση αυτή ο Αθανάσιος συνέχισε να υπερασπίζεται σθεναρά την ορθόδοξη πίστη. Ακόμη και όταν είχε να αντιμετωπίσει την οργή των ίδιων των αυτοκρατόρων, το φανατισμό των αιρετικών, τη συκοφαντία, την εξορία, ο Αθανάσιος δεν λύγισε. Καμία ανθρώπινη δύναμη δεν μπόρεσε να μεταβάλει την πίστη του στον Χριστό.

Ο Μέγας Αθανάσιος χάρη στους μακροχρόνιους και σκληρούς αγώνες υπέρ της ορθοδοξίας της πίστεως και εναντίον των αιρέσεως αναδείχθηκε σε μία γιγαντιαία μορφή της Εκκλησίας και της Θεολογίας. Η αποφασιστική και ακαταπόνητη δράση του ένωσαν τον εκκλησιαστικό ηγέτη και τον έξοχο θεολόγο στη προσπάθεια για την προάσπιση της αυθεντικότητας της πίστεως και της

ταυτότητας της Εκκλησίας. Στήριξε την Εκκλησία με τη διδασκαλία του, διδασκαλία ευαγγελική, πατερική και εμπειρική, επομένως καθόλα ορθόδοξη.

Η σύγχρονη εποχή είναι μία εποχή μεγάλης σύγχυσης και πλάνης όπως η εποχή του Μεγάλου Αθανασίου. Όπως και τότε υπήρχε πληθώρα αιρέσεων με φιλοσοφικό ένδυμα ή ψευδοπροφητικό, που πολεμούσαν με φανατισμό την Εκκλησία του Χριστού που κατείχε την αποκαλυμμένη από Αυτόν μοναδική αλήθεια και πίστη, το ίδιο συμβαίνει και τώρα. Πλήθος αντιχριστιανικών ή ψευδοχριστιανικών, αιρετικών, παραθρησκευτικών και άλλων ομάδων, με επικάλυμμα αθεϊστικό, ψευδοεπιστημονικό και ψευδοπροφητικό, πολεμούν με κάθε τρόπο, την Εκκλησία και την σώζουσα αλήθεια της, σε όλο τον κόσμο.

Κατά την ορθόδοξη πίστη η αλήθεια δεν είναι μια αφηρημένη έννοια η μια διανοητική σύλληψη. Η αλήθεια είναι πρόσωπο, είναι το πρόσωπο του Θεανθρώπου. Η Εκκλησία αποτελεί το σώμα Του, ευαγγελίζεται το Χριστό, μεταδίδει το Χριστό, ζει το Χριστό, παραδίδει το Χριστό και το ευαγγέλιό Του, όχι ως ιδεολογία, αλλά ως εμπειρικό γεγονός όπως το έζησαν και καθώς παρέδωσαν ημίν οι απ' αρχής αυτόπται και υπηρέται γενόμενοι του λόγου.

Αντίθετα η αίρεση επιλέγοντας, απορρίπτοντας, προσθέτοντας ή αφαιρώντας από την πληρότητα της εν Χριστώ Ιησού θείας Αποκαλύψεως παραμορφώνει την αλήθεια, παραμορφώνει δηλαδή το Χριστό. Πολύ χαρακτηριστικά επισημαίνει

σχετικά ο αγ. Γρηγόριος ο Παλαμάς, και γαρ οι της του Χριστού εκκλησίας της αληθείας εισί, και οι μη της αληθείας όντες ουδέ της του Χριστού εκκλησίας εισί. Κάθε δηλαδή διδαχή ποικίλη και ξένη, η οποία χωρίζει η αυτονομεί το Πρόσωπο του Χριστού από το Μυστήριο της Μίας Εκκλησίας είναι πλάνη, η οποία ουδεμία σχέση έχει με την αλήθεια.

Η κάθε αίρεση αποτελεί ως προς την αφετηρία εκκίνησής της επανάληψη της ίδιας εκείνης αρχέγονης πειρασμικής προσβολής. Αποτελεί μία άλλη πίστη, μία άλλη στάση ζωής, την οποία όπως σημειώνει ο άγιος Ειρηναίος Λυώνος, ούτε προφήτες εκήρυξαν, ούτε ο Κύριος edίδαξε, ούτε οι απόστολοι παρέδωσαν. Πρόκειται για τρόπο ζωής που βρίσκεται εκτός των εκκλησιαστικών συντεταγμένων. Είναι δρόμος που ο κάθε αιρετικός τον διανύει κατά τρόπο αδιάκριτο και απληροφόρητο, γιατί πείστηκε με την υπόσχεση πάλι μιας άπονης και ψευδεπίγραφης σωτηρίας. Οι Πατέρες μέσα από τους αγώνες τους διασφάλισαν ανόθευτη τη διδασκαλία της ορθής πίστες έναντι των αιρέσεων ακόμα και αν την πλήρωσαν με ταλαιπωρίες, βάσανα και εξορίες ακόμα και με μαρτυρικό θάνατο. Είναι διδάσκαλοι με τον έμπρακτο λόγο και την έλλογη πράξη τους.

Σήμερα πολλοί άνθρωποι αναζητούν την αλήθεια και τη σωτηρία στην πλάνη, στα είδωλα, στα ψεύδη, στον πλούτο και την ηδονή η σε διάφορες άλλες μεθοδείες του διαβόλου. Η Αλήθεια όμως που οδηγεί στην εν Χριστώ τελείωσι και γίνεται μέσο σωτηρίας και πνευματικής ελευθερίας και αγαλλιάσεως βρίσκεται μέσα στην Εκκλησία είναι ο ίδιος ο Κύριος, ο Θεός και δημιουργός των πάντων, ο οποίος θυσιάστηκε διά την ημών σωτηρίαν.

Ο Μέγας Αθανάσιος χαρακτηρίσθηκε από την Εκκλησία Μέγας, καθώς υπήρξε μέγας στον ζήλο, μέγας στην αγάπη, μέγας στην αγιότητα, μέγας στην Ορθοδοξία. Δικαίως λοιπόν η Εκκλησία επαινεί τον άγιο Αθανάσιο και καλεί τον πιστό να ακολουθήσει τα χνάρια του στην ορθοδοξία και την ορθοπραξία.

Ιδιαίτερα δε οι ποιμένες της Εκκλησίας, καλούνται να αποδειχθούν άξιοι ποιμένες της Ορθοδοξίας, καθώς αυτό είναι το ιερό καθήκον τους και η μεγάλη τους ευθύνη, ως υπηρέτες του Χριστού και διαχειριστές των μυστηρίων του Θεού, να αναγγέλλουν το σωτήριο σχέδιο του Θεού με επιμονή, ευκαίρως ακαίρως, στον κατάλληλο και ακατάλληλο καιρό, διασφαλίζοντας την αλήθεια της πίστεως, έναντι της πλάνης των αιρέσεων.